

Landskap: Skåne. Upptecknat av: Maltekl. Gleason
 Härad: Fäss. Adress: Röksnäs
 Socken: Tållinge. Berättat av: Per Jolansson
 Uppteckningsår: 1934 Född år 1854 i Tållinge.

Uppteckningen rör

	Sid.
Talda skärvor:	(Tållinge socken.)
Skärvning av spolar:	" "
Glytzgede stokar:	" "
Rassing av spolar:	" "
Alsplossning av stokar:	" "
Bryggandeställning:	" "
Matta gäddor:	" "

forts. på registret

Skriv endast på denna sida!

17 sid.

ACC. NR. 4161

Landskap: Skåne

Upptecknat av: Kulturförbundet

Härad: Färs

Adress: Tyska

Socken: Lövestad

Berättat av: Jöns Kristiansson

Uppteckningsår: 1934

Född år: 1859 i Jägsltafta

Uppteckningen rör

- Brunningar, för byggnadsbrukslane
(Lövestads orde)
- Bryttskålspis i sitt byggen:
- Förvarade leggsmästare:
- Bräcka tiden:
- Husbygg i sitt boställe:
- Bjälkslurvet och "lejållala": "
- Galler anmärning i fönstren:

sid.
10-11.
12.
13.
14.
15.
16.
17.
15.

Ett Skärclar:

Ett skär "skärclar" användes till olika ändamål för svicker, s. o. att man ville fåläja till sig skärf som skulle användas för någon "varvidja" (väcklyg) - eller annat dyrare föremål som man "földe" (följde) med "konstnir" (kondisir.) Men såd. för leiden inta (se falkungen) Delen b. var lika som det levande och nedfall gav en rödhet. Den så del var rörlig och hunde över byfötter. Eft. detta levande sätts man del före- mil man följe föd. Delen c. var tämbar på vilka man satte fäburen och klämde till vid viss förmålek man arbetade med fosh. B- dels d. dvs bannan i en del, detta skärclar använde man också i byggen till olika ändamål.

"Glyggade" stockar:

De rögg stockar som sätts till fäst-
niack och läjden "glyggades" eller tappta
des samman. (Se bokningen) I stockens en-
dra ände sättes en tapp - vid tiden i landet
och föd han i längs. I fästniack och läjden
lägg man med eet luoggjörn eet glyggglål
passande i storlek till tappen, missför
dessa sätter samman. Färskilk de skal-
per som sätts samman vid denna glyggades
samman frå eet stå starkare. — — — —

Frå eet första röggatallen till fäst-
niack och läjden slags eet jörn som kallas
"skräck" (Se bokningen) Denna jörn slags i
mede kunkor i röggatallen så att del gick
ner i fästniack, och likadant upphörde eet läjden.

Antändes vore att ordent "skräck"
vid upptagningset av nya oppnaðar?
Hun färre jämet?

Svar henni os s. s.

4161

Utdrag av brev av den 25/4 1934

LUNDS UNIV.
FOLKMINNES-
ARKIV

L.A.

Glyggade stockar.

De skl. skrävar användes, vid uppförandet av byggnader på så sätt att man slog ett skrävar fram till och ett baktill i väggstolpen och ned i fotträet, ungefär ett tumm från nedre ändan av väggstolpen.

I. b.

Glyggade Stockar:

I) Det var givitvis mit mig en Regel att
man använde Skräv till det första stalpen-
na alltid. Men slog även ^{de} ~~det~~ lemmar med
de "spiken" på samma håll, i stalpen
och fälliäck.

Jedocu endast tappade man de stalpen som
sättes upp vid dörren och portar, där följer
att dessa lemnar manu utsätta för sprit-
ning. Likaledes lemnatalpena tappades.

Skråna slogs i efter och innan tiderna
är stalpen. De vägg stalpen där man slog i
skräv behövdes istå tappas.

Brunnningens är skräv, (d. skräv flera släkter)
Dessa skräv leade den främre som angivits och
har jag ej hörat sätta sådana, även där de användes.

Skarvning av Storleks:

Om man skarvade en storleks rågade man
med i stocken till hälften och lika dock
i den andra stocken eller ej ällan, vilket
höllades med man skarvade halvad i halvad.
Var den halva var en 6 tum i längd.
Man lärrade därfler två halv i med den
skarv och ~~slag~~ släg en tio delar i ge.
Men, detta till rågagångsäck höllades
man även med man halvad sammans
skarven. Man gick lika omst före råga
med sparsen - eller som det höllades,
"branahjälpan" nöppte i tappson eller
korsat. Dessa skars också halvad i halvad
med tio delar i ge.

LUNDS UNIV.
FOLKMINNES-
ARKIV

3

Vilka storlek
skarvades på
detta säck?

4161.

Utdrag ur brev av den 25/4-34.

LUNDS UNIV.
FOLKMINNES-
ARKIV

J. A.

Skarvning av stockar.

De stockar som skarvades på detta sätt var fotträ som lades på foten (grundens).

Prässing av sparran:

När man skulle röra sparran lade man
först en röp spibek föt i en lång läb-
be, nebel van lågl likom an ägla.

Den man gick vid var bin sida för läjden.

Vid nästa för sparran skulle röra lade
man äglaen av nebel van spottorn för sparr-
an, den värsta delen, hälles brunn.

Den man som stod för spibek föde i läbber
och röb upp sparran. När sparran var
kommen upp stod bimmerkarlen med
en sköl "lo", vilket utgjordes av en stor leunden
i det leant, med vilket han "loade" över
flocklule med vad den sparran stod loddatt.
Den karl som föde upp sparran fick göra
många ändringar fram eft. his bala minn

spurren stod råd. När spuren kom
läderat upphade tinnmannaen, sedan kan
moga läderat in den - fast. Id skulle de be-
de kvalarna spika fast var sin a partiu-
n vid liden. Därpå spikades de läng-
tälle på spurens inre sida från ut fast
häller spuradema. Detta lållte kallades god
trörläcka.

Alkoholtagning av Stockarna:

LUNDS UNIV.
FOLKMINNES-
ARKIV

6

Da man laggade upp h. cl stocken som
man skarvade. Lades denna upp på en bok.
Man ritade en härluten av stocken med Cley-
äts. Därefter sätte man ned i stockens mids.
Man vände därefter stocken på sidan och lagg-
de bok härlutet med en Skarvya, (en syn li-
kande en längsgående, färsat upp ritad.) Därefter
markta man upp härlunen och lösade bok
med det grövre läder, i vilka hinduleburen skul-
le slas in. Man gick till sätta ritadant med
stocken som skulle tapptas. Man laggade ih
tapptas orden man ritat ut den. Cleyz glänsch
laggde man ut med vitt laggjäm. Stockar-
na lades därefter till endan tills man letat
fördig med att sätta upp dem.

Byggnadsställning:

De räggarna fanns var förtliga, belönade
men inte de låga ställningarna, men berökte
därför invänta broder i vilka man lade förläg-
der på, där manna skots och där manneken
och andra grigor sattes. Dessa ställningar va-
ro ungefär $\frac{1}{2}$ alen långa. Dessa ställningar
var lätt att flytta.

LUNDS UNIV.
FOLKMINNES-
ARKIV

7

Mela gäddor.

4161

LUNDS UNIV.
FOLKMINNES-
ARKIV

8

När förfärdigade sig års långa matspö
några man kunde släva i skogen. Dessa långa
läppar hette nu för "rafta". Id dessa spör
sattes man långa botten med gädddekol i inn
ban av mörab. Tric locklåsta lemhake man gro
da några rödor på haken. När man hantab ut
haken måste fiskaren gå läng sig och hitta
minst hela stund så att man kunde se att
gädden napprade. När gädden infann sig släkt
hun haken och testab vanförs den drogs upp.
I denna takt hette fiskaren i mitten
minstet sjuor och där.

När den ungefärs från haken var flitit av
knek. När det ryktas var det "napp" och
det var det till att rycka till och få gädden fast.

4161

2.

LUNDS UNIV.
FOLKMINNES-
ARKIV

9

man friflyttade sig ned utmed huvudstråket
i sjön eller ån, "ocor drog efter gäddan." ²
När boken lågat stilla en tid myckte man
i spisar, liksom gungade med detta, för att
lockledestet skulle röra sig och gäddan bli mer
na intresserad av det. När fisken byttes till
tataleff på en plats drog man upp v. kastade
ut på den annan ställs. I den s.k. Falungs
än slenkhude man fiskas gäddor på detta
sätt.

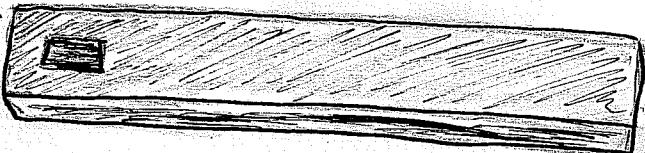
4161

LUNDS UNIVERSITETS
FOLKMINNESARKIV

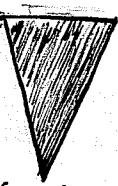
ff.
9a.

en stuck i vilken är tagad
en lapp i vilken skall
"glyggas" sannan mat
stucken läg medan,

Huggjäm:

reh "skrä"

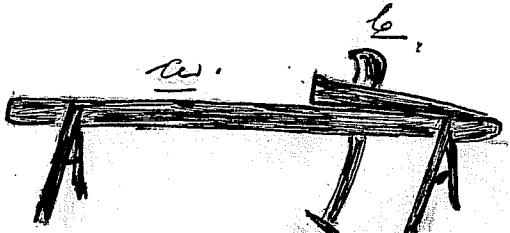
Vricklora:

4161

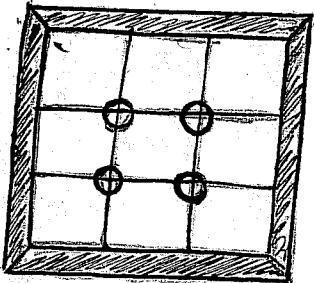
LUNDSS UNIVERSITETS
FOLKMINNESARKIV

#

96.

Ked "Skära lar:"

Ked slässer färslar med
jungallor, som skurades
i "färslar härmor."

Den stöck sigar lealas i lealuk
för att slässas samman med
en annan likadan sigar.

Beskrivning för byggnadsbrickan

I allmänt kallas den särskara som
befindes här ad ulfväg särskar och förs-
tår detta arbete vid byggen - för "byg-
gningskarl". Han lätta upp det noga mest
av timan som klistrades in vad man bal-
lade för "träverket", varpå med hjälpmann
från utränta det mindre noga arbetet.

Vid de stora gärdarna, där alla arbete
utfördes här gärdens bakh, som förfärdig-
ades av vinkeltyp, hjal till sagnar samt där
man gjäl gjorde sagnar, och förrövrigt och
nickete kallades denne för "gärdssöndring".
Denne gärdssöndring skulle vara kunnig i
alla arbete. En kunnan kunnan var också
byggmästare. Gärdssöndringen var en läge

och var en särskilt plats där före och
bör skulle vara komposita i allt om
frisön och skulle vara kända först
läggen vid gäden, f. ol vid lundsgårdarna.
Den längsgående var en hälspeda i mä-
keri arbetet.

Denna särskilda plats vid gäden kallades för
"längsleder" och här inlemnades och ar-
betade och reparerades.

Nytta lij'älp vid byggen:

Vid byggen lade man alltid skl.
byttarlij'älp av släktingar och grannar.

Vid de stora byggen lade man hängande
och leda alltid ut vilken betalades.

Kis man skulle visa himm, eller som deh
kallades "Spann väcket," var det flera lij'älp-
ar som kom till, och alla som lij'älpade till
med fingo vara med på resan till, där deh
vankades omphandet med man och kvinna
varför man gärna ville vara lij'älpad
och leda lenda att "visa huse."

De mindre husen uppfördes manöndes utan
lij'älp och byggdes upp av ägaren själv
och gick sig ganska låt. Hven blev naturligtvis
utan arbeteckta om det var möga dessa fördingar.

LUNDS UNIV.
FOLKMINNES-
ARKIV

12

Första tideras byggmästare:

Det berättas vid det fanns personer
som yrkade med sig för upphov.
Den vackra och mässan hände under in-
dians tid och upphöjde sitt pris i män-
nas arbeta och när varon kom och byggde
skulle utföras viktigaste hantverk märke-
ri eller mässan upphöjt.

Första tideras ombalas vid en person var
skräddare förd inom vil mässan om man-
nan. Det födrades ikke vid stora upphöj-
na ledning förd den tiden, lemnar sakligast
händag efta lite fallenshet för arbetets
utförande vid liknande ha fridt uppsatt
arbetet.

Skane

Färs

Töllinge

Arleks tider, 1934

4161

Oppis as heter Åberg
Björn Persson
född 1854 i Töllinge

LUNDS UNIV.
FOLKMINNES-
ARKIV

14

Arleks tider visar byggen kunde levja leitti-
da för sommaren så fort man fiskade
och erövratte några och förlades ända till
kvällen, då salan gick ned. Vis man aldrig mis-
tag häll man 1 eller $\frac{1}{2}$ timma till mid-
dags röta, eller som man kallade den "mid-
dagsloden", då man brukade lära en middags-
lur. Idag sommaren häll man före om,
och hår timmas fanns i arleks tider medan
man intog s.k. "moraffton" eller som deh
vadvis kallades, "middattan" - en omr-
öta som avslutades mellan mål, affamat
och även bröd respar till. Tiden före detta
mellanmål var vis 4-tiden.

Galler anordningar i fönstren:

Som särskilts anordningar i fönstren sätts
man från galler. Till exempel i "balkongat",
dvs rum eller stuga på gaveln riktet mot den min-
dre fyrfrontställda sidan ombakta galler i burs.
I skt. halvt fönster sättes galler med ut-
släppta gränder (efter Facklin).

Man hände även lämnandringar för fönstren
som kallades "fönsterlämningar". Dessa lämningar
som var av tea" sättes utanför fönstren och
om kvällarna slängdes dessa till och löstes
innanfrå fönstret posten. Dessa fönsterläm-
ningar användes framför allt för att spyr-
a upp den var av särskilda märken i lämningar.
Om dagar var de slagna ifrån fönstren och fastade
med en lempa i vänget.

LUNDS UNIV.
FOLKMINNES-
ARKIV

Husbygge av timmerstolar:

Di skulle legga sig ned lues längde man
nepf timmerskolar vid det var intet vad man
med ryttar, det gick len med vilket som läst
sedan man huvatit, längst givs man
I de springer som uppföras vid denna
stappråt man väl före med lång halen för
att slippa få den.

Vad tygde man sådana här?

De ting uppteknaren inte känner till bör han
heller inte inlata sig på att bervara.

4161

Utdrag av brev av den 25/4 1934.

LUNDS UNIV.
FOLKMINNES-
ARKIV

16.a.

Husbygge av trästockar.

Denna lilla uppteckning , som sagesmannen Kristiansson berättade, uppgiver han änyo som överenstämmande med verkligheten. "Att jag inte själv känner till sådana byggen, är väl förklarligt - men meningen med dessa uppteckningar är väl ända att låta de gamla berätta om vad de känna till från gängna tider, och icke vad jag borde veta och känna till.

Bjälkahuonud eller "legållakko":

Först boklejälken gick det ut under taket utan
för siggen vid sikt lejälkahuonud eller "legållakko".
I dessa huvud liggdes en liten sikt gluffa,
där det slögs en knäpil, sikt. "Leläje" från en slags
ka lejälkko. Dessa boklejälker liggde med
i det övriga huvud som låg på muren och
kallades för "legid".

Dessa uppgifter trots breiffråns att äldre byggnadskunst
vara helt felaktiga.

Han upptäcknaren räkliges inte sett ett gammalt
korridorhus?

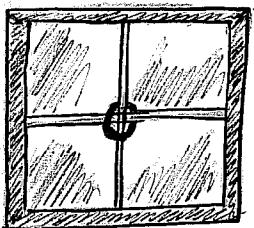
LUNDS UNIV.
FOLKMINNES-
ARKIV

17

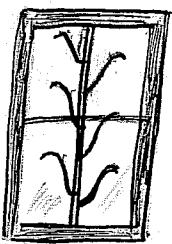
LUND'S UNIVERSITETETS
FOLKMINNESARKIV

17a

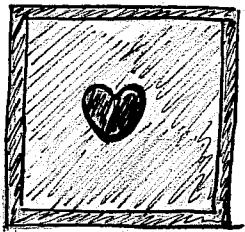
4161

"jämt alla fri leake-
fins förtidet."

"jämt alla för lebact
fönster."

Fönster läm.

Pjälskåren